

зростання, а разом з ним і підвищення рівня життя населення. Економіка цих країн розвивалася нерівномірно. Тому об'єктивною потребою є подальше вивчення соціально-економічного розвитку підприємства на основі його циклічності, поглиблення теорії та вдосконалення практичного інструментарію для обґрунтування напрямів розвитку промислового підприємства.

Список використаних джерел

1. Ансофф И. Стратегическое управление: [пер. с англ.]. М.: Экономика, 2009. 344 с.
2. Акофф Р. Планування майбутнього корпорації / Пер. з англ. під ред. В.И. Данілова. – Данільяна. М.: Прогрес, 1985. 328 с.
3. Бичков О. О. Соціально-економічні регулятори розвитку підприємства. Економіка та держава. № 9, 2011. С.73-77.
4. Економічний енциклопедичний словник : У 2 т. Т. 2 / За ред. С.В. Мочерного. Львів : Світ, 2006. – 568 с.
5. Запасна Л. С. Економічна сутність розвитку підприємства. URL: http://www.nbuv.gov.ua/Articles/Kultnar/knp96/knp96_33-37.pdf.
6. Навчальний економічний словник – довідник. Укладачі : В. С. Іфтемічук, В. А. Григор'єва, М. І. Манілич, Г. Д. Шутак / За наук. ред. Г. І.Башнявіна і В. С.Іфтемічука. 2-ге видання, виправлене і доповнене. Львів : «Магнолія 2006», 2007. 688 с.
7. Хоменко І. О., Садчикова І. В., Колоток М. О. Контролінг як інструмент підтримки достатнього рівня економічної безпеки та конкурентоспроможності промислового підприємства. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2021. № 2 (26). С. 25-36.
8. Хоменко І. О., Бабаченко Л. В. Взаємозв'язок маркетингової та логістичної діяльності на підприємстві. Інфраструктура ринку. 2018. № 23. С. 80-84.

Трошко А. В., здобувачка вищої освіти 3 курсу, гр. КЮ-191

Науковий керівник – **Хоменко І. О.**, д.е.н., професор

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

РОЗРОБКА І ВПРОВАДЖЕННЯ СТАРТАПІВ В УКРАЇНІ

Одним із основних факторів економічного зростання у більшості країн світу виступає впровадження інноваційних проєктів. Потреба в інноваційній діяльності обумовлена відновленням країн після світової фінансової кризи, а сучасні технологічні трансформації ефективно будуть сприяти розвитку новітніх технологій та забезпечать реалізацію цілей сталого розвитку, включаючи регіональну та транскордонну інфраструктуру.

Стартапом називається новітній проєкт, який розвивається в умовах невизначеності, забезпечує пошук економічно ефективних бізнес ідей і їх фінансування та спрямований на розроблення інноваційних товарів, послуг, технологій і виробництв [5, с. 16].

Щороку в Україні зростає кількість інноваційних ідей та прогресивних людей, які готові втілювати ці ідеї. Сервіс Startup Ranking на основі аналізу кількості стартапів країн світу, розробив рейтинг, в якому Україна у 2020 році посіла 201 місце (205 стартапів), випередивши Литву і Естонію. Перше місце в рейтингу займає США – 45 004 стартапів, друге місце у Індії – 5203 стартапів і третє у Великобританії з 4702 стартапами [6].

Український фонд стартапів за підсумками 20-го Pitch Day назвав п'ять проєктів, які отримають гранти в \$25 000. Всього на держфінансування претендувало 11 стартапів на pre-seed стадії. Переможцями пітчінг стали:

- OSBB Online – комплексне рішення для управління багатоквартирними будинками і комфортного життя їх жителів;
- ComeBack Mobility – розумні сенсори для милиць, які контролюють навантаження після захворювань і пошкоджень нижніх кінцівок;
- obitmy – сервіс і додаток для невербальної комунікації;
- LineBar – багатофункціональна технологія будівельної 3D друку, яка дозволяє будувати елементи будівель відразу з декількох матеріалів і безпосередньо на будівельному майданчику;

– MindSelf – мобільний інструмент психологічної самопомоги, який дозволяє розвивати стресостійкість, підвищувати рівень ментального здоров'я та уваги [4].

Основними ресурсами підтримки та сприяння розвитку стартапів та інших інноваційних проектів в Україні є венчурні компанії, які вкладають чималі кошти на всіх етапах розвитку та розширення проектів. Проте обсяг фінансових ресурсів, від бізнес-ангелів та бізнес-акселераторів, є меншим і спрямовується в початковій стадії впровадження українських бізнес-проектів. Через економічну та політичну нестабільність в українській державі, високий рівень ризику відкриття таких проектів, банківські установи та держава залишаються незадіяними у фінансуванні стартапів [2].

Основна частина стартапів, які запускаються та реалізуються в Україні, належать до сфери інформаційно-комп'ютерних технологій. Вони забезпечують найбільшу додану вартість та для їх масштабування необхідні мінімальні фінансові ресурси та виробничі потужності, і саме вони мають позитивний попит в Україні. Але слід відмітити, що більшість з них купують закордонні корпорації. В Україні практично відсутні корпорації, які можуть фінансувати або придбати готові до масштабування стартап-проекти. Відсутність підтримки розвитку та реалізації стартап проектів з боку держави, на сьогоднішній день також відноситься до основних проблем. Для повного використання потенціалу стартапу як засобу розвитку економіки України держава має розробити механізм управління стартап проектами [2].

Слід наголосити, що запорукою ефективності створення та розвитку стартапу є сприятлива економічна та інформаційна платформа, а саме доступ до фінансів і знань. При порівнянні зі світовими лідерами українські екосистеми стартапів знаходяться на етапах зародження за обсягами інвестицій, можливостями виходу на світовий ринок та досвідом реалізації стартапів. Для створення ефективної екосистеми підтримки стартапів потрібно інтенсивно працювати тривалий термін. Україна на сьогодні володіє лише високоефективними кадрами, які знаходяться у пошуках роботи в іноземних компаніях, або виїжджають з країни. Велика кількість приватних підприємців, університетів та організацій намагаються сформувати елементи екосистеми, проте для успішної діяльності існує нагальна потреба формувати державний мікроклімат із розвитку підприємництва та залучення інвестицій.

Кожен стартап має свій індивідуальний шлях розвитку, і неможливо задати для кожного з них одну-єдину програму, за якою він буде розвиватися. Основне завдання розподілу стартапу на етапи полягає у тому, щоб мати уявлення про те, що собою представляє стартап, і показати, який шлях розвитку він може проходити [4].

До світового рейтингу ІТ стартапів сервісу Startup Ranking потрапили понад 250 національних розробок. У щорічному рейтингу найбільш сприятливих країн для розвитку стартапів Україна посіла 43 місце із 62 проаналізованих та за п'ятьма показниками: інвестиції в людський капітал, дослідження та розробки (НДДКР), підприємницька інфраструктура, технічна робоча сила та динаміка політики [3, с. 85].

Україна вже зарекомендувала себе як країна, яка може дати світу якісний і потрібний продукт. Однак сьогодні спостерігається така тенденція, що всі успішні українські стартапи лише створюються в Україні, тобто ідею продукують українці, а реалізують проект з подальшим розвитком, виробництвом та робочими місцями за кордоном.

Найбільш відомим українським стартапом вважається Petcube [1]. Тепер уже компанія займається виробництвом гаджетів для власників домашніх тварин. Перший продукт - пристрій, що через мобільний додаток дозволяє дистанційно стежити, розмовляти і грати у лазерні ігри із домашнім улюбленцем. Профінансований проект був через краудфандингову платформу Kickstarter, де за тиждень стартап зібрав необхідну суму для випуску першої серії гаджетів. Для того, щоб запустити успішне виробництво компанії знадобилося 2 роки, за 4 роки проект розширив лінію продуктів із додатковими можливостями. На сьогодні представництва компанії є у Сан-Франциско, Києві та Шеньчжені і це перетворився в успішний бізнес.

Passiv Dom – це технологічний стартап, який створює автономні модульні будинки за допомогою 3D принтера, які використовують лише альтернативну енергію для забезпечення

всіх потреб. Це перший в світі подібний винахід, оскільки клієнти даного продукту зосереджені в США, то і запуск виробництва розпочали там. Поки що стартап знаходиться на стадії розширення. Grammarly проект який заснований ще десять років тому і на сьогодні оцінюється в 1 млрд. доларів. Це онлайн-сервіс для перевірки правопису тексту англійською мовою, а також для граматичної та стилістичної його зміни. Зараз послугами сервісу користується 20 мільйонів людей. Kwambio- розробка 3D принтера для друку дизайнерських аксесуарів. Через потреби ринку, офіси компанії є у США, Великій Британії та Україні. LaMetric – розумний годинник, розроблений для відображення інформації з Інтернету (погода, новини, курс валют, температура тощо). На Kickstarter проект зібрав необхідну суму за рекордний час – два дні. За 6 років існування компанії, виробництво відкрили в Китаї, а годинники успішно реалізуються в США та інших [3, с. 85].

Однією із найбільш серйозних проблем на шляху інноваційного розвитку в Україні є відсутність механізмів та вузькоспрямованих програм фінансування науки, перш за все, на початкових стадіях, що здатні здійснювати бізнес-акселератори. Не слід очікувати швидкого темпу розвитку структур бізнес-ангелського фінансування, тому що у інвестора є безліч альтернатив здійснення інвестицій з мінімальним рівнем ризику та без довготривалого очікування прибутків від вкладень. У розвинених країнах процес формування навіть цілих мереж бізнес-ангелів відбувався поступово, з часом були запроваджені критерії відбору фірм, які можуть бути учасниками таких структур [2].

Серед проблем вітчизняного ринку розвитку стартап-проектів слід виділити відсутність підтримки потенційних інвесторів і держави та наявність висококваліфікованих кадрів. Вітчизняні підприємці, як потенційні інвестори, не зацікавлені вкладати кошти в розвиток нових проектів з довгостроковим прибутком. Оскільки вважають їх не досить прибутковими та ризикованими [3, с. 86].

Процес підтримки стартапів повинен складатися з наступних позицій:

- збільшення державного інвестування, забезпечення розвитку галузі на території України та сплата збалансованих податків, які дадуть можливість через певний час існування проекту повернути інвестовані гроші;
- державна підтримка соціально спрямованих інноваційних проектів;
- формування та розвиток підприємницької культури;
- посилення режиму інтелектуальної власності;
- розробка та прийняття державними органами законодавчих актів, що в подальшому сприятимуть розвитку стартапів та інноваційного підприємництва [2].

Ми вважаємо, що вихід України з економічної кризи та завершення воєнних дій дозволить розширити коло потенційних інвесторів для потреб реалізації інноваційного процесу в економіці, які готові інвестувати в прогресивні інноваційні проекти, що полегшить стартаперам процес залучення необхідних фінансових ресурсів.

Список використаних джерел

1. Історія успіху Petcube. URL: <https://www.thevillage.com.ua/village/business/business-interview/287145-intervyuuzi-spivvlasnikami-petcube-pronove-pokolinnya-gadzhethivi-maybutne-domashnih-tvarin>
2. Палійчук Є. С. Основні перешкоди розвитку стартапів України. *Ефективна економіка*. 2021. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9574>
3. Подольчак Н. Ю., Карковська В. Я., Левицька Я. В. Екосистеми розвитку стартапів як принцип здійснення державної інноваційної політики. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. №8. С. 82-87.
4. Федоров Р. К. Стан та основні напрями розвитку стартапів в Україні. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/>
5. Шевчук Н. А., Тульчинська С. О., Вовк О. А. Успішний розвиток стартап-школи в системі інноваційного простору закладу вищої освіти. *Агросвіт*. 2021. № 19. С. 16-22.
6. Startup Ranking. Countries Ranking URL: <http://www.startupranking.com/countries>.
7. Хоменко І.О, Волинець Л.М, Шамкало А.О. Особливості надходження прямих іноземних інвестицій та їхній вплив на економіку України. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2021. № 1 (25). С. 15-26.
8. Хоменко І.О., Каштальян О.О. Особливості становлення, впровадження та розвитку стартапів // Юність науки – 2020: соціально-економічні та гуманітарні аспекти розвитку суспільства: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених (м. Чернігів).